

Šah prosi bogate lastnike bazarjev za pomoč, ker je Mossadegh spraval deželo na bobnen

Vlada je z močno roko udarila po komunistih in Mossadeghovi pristajali. — V berače preoblečeni tajni agenti iščejo po ulicah in bazarjih pobeglega Mossadeghovega premijera, ki je obljubil, ko je bil na oblasti, da bo dal obesiti šaha, čim ga dobi v svoje roke.

TEHERAN, Iran. — Iranski šah je apeliral na bogate mag-nate, ki lastujejo v glavnem in drugih mestih bazarje, naj mu pomagajo izboljšati usodo siromašnega iranskega ljudstva.

Njegova nova prozopadna vlada je lopnila z vso močjo po vseh onih silah, ki simpatizirajo s strmoglavljenim Mossadeghom ali s komunisti.

Policija je pod vodstvom novega premijera gen. Zahedija začela stikati po komunističnem podzemlju. Policisti so odkrili mnogo komunističnih arzenalov, v katere so vdrl, in propagandnih centrov. Vsi komunisti in oni, ki simpatizirajo z njimi in ki so imeli kake položaje v vladi ali armadi, so bili odslovljeni.

Tajni agenti, preoblečeni kot berači ali trgovci, stikajo po teheranskih ulicah za pobeglim Mossadeghom zun. ministrom Hosein Fatemijem, za čigar glavo je bilo razpisane \$1,250 nagrade. To je tisti Mossadeghov zunanji minister, ki je zagrozil,

da bo dal šaha obesiti, ko mu pride v roke. Pa je malo drugače naneslo.

Šah, ki si obupno prizadeva izboljšati usodo siromašnega ljudstva, je poklical k sebi pet voditeljev trgovcev, ki imajo v Teheranu svoje bazarje.

Bazar je ogromen trgovski center, kjer lahko kupite vse — od 1,000-letne umetnine pa do modernega računskega stroja. Znano je, da milijonarski lastniki teh bazarjev investirajo velik del svojega denarja v inozemstvu.

Premier Zahedi, ki je zdaj pripravljen začeti z izvajanjem ogromnega programa gradnje cest, pravi, da bo dobilo pri tem tisoče in tisoče ljudi delo, obenem pa bo dobila dežela dobro in potrebno cestno omrežje.

Bivši premier Mossadegh je zdaj zaprt v ječi severozapadno od Teherana. Zaprtega imajo v stražnici s tremi njegovimi pomočniki. Sprejemanje obiskov mu ni dovoljeno.

Slovenska pisarna
6116 Glass Ave., Cleveland, O.
Telefon: EX 1-9717

SEJA LIGE. Za petek (jutri) zvečer ob 8 vabim vse odbornike in prijatelje k seji v Slov. pisarno. Razgovor o pripravah na našo prireditev z igro "Kaplan Klemen," ki bo 20. septembra 1953. — Matt F. Intihar, predsednik.

VAJA za prvo in drugo dejanje (Kaplan Klemen) danes zvečer ob pol 8. — Režiser.

DUHOVNO ŽIVLJENJE. Vljudo prosimo, da poravnate naročnino. Uprava v Argentini nas nujno prosi, da bi tudi od naše strani na to opozorili.

Aretacija raketirja Luciana v Neaplju
NEAPELJ. — Znan raketir Charles Luciano, ki je bil pred leti izgnan iz New Yorka, je bil te dni aretiran v tem mestu. Aretirali so ga radi njegovih zvez z neko družbo tihotapev.

Bombnik, ki prenaša jet-letalo v svojem "trebuhu"

Jet letalo odleti iz bombnika in po dovršeni misiji prileti nazaj v njegov "trebuh".

WASHINGTON. — Poveljstvo zračne sile je v turek naznailo, da je v posesti novega ogromnega bombnika B-36, ki se lahko dvigne in pristane z jet-letalom v svojem "trebuhu". Ta bombnik, ki je največji na svetu, lahko jet-letalo v zraku sprosti, da nemoteno odleti svojo pot, in ga zopet sprejme v svoj "trebuh". Novi bombnik je opremljen z najsilnejšimi motorji ter more odleteti v zrak s 400 tisoč funti teže. Bombnik ima šest po 3,800 konjskih sil proizvajajočih motorjev, ki obračajo propelerje, poleg tega pa še štiri jet stroje.

Bombnikova brzina znaša nad 435 milj na uro. Bombnik lahko ponese atomsko bombo, raketo ali jet-letalo nad tarčo, ga tam izpusti, in ko jet-letalo opravi svojo misijo, ga bombnik zopet sprejme v svoj "trebuh".

Slavka v Franciji pojema

PARIZ. — Hrbtenica tri tedne trajajoče stavke v Franciji je bila zlomljena, dasi je še vedno nekaj unij, ki nasprotujejo povratku delavcev nazaj na delo.

Po komunistih vodena Generalna delavska konfederacija, ki ima med železniškimi delavci največje število članstva, je pozvala svoje člane nazaj na delo. Nekomunistične unije pa so že pred tem pozvale svoje članstvo, naj se vrne na delo.

Vremenski
prerok
pravi:

Sončno in vroče danes, jasno in toplo ponoči.

Neverjetna zgodba o "preganjanju čarovnic"

PONAREDBE DENARJA V MESTU

V neki garaži v Clevelandu so našli popolnoma opremljeno delavnico za ponarejanje denarja.

CLEVELAND. — Agenti tajne službe so včeraj odkrili v neki garaži na 10617 Columbia Ave., popolnoma opremljeno delavnico oz. tiskarno za ponarejanje bankovcev.

Agenti so izjavili, da je bila ta delavnica glavni stan velikih operacij ponarejanja denarja v tej okolici.

Štiri člane te gänge so aretirali že v turek, ko so hoteli izdati dva 10-dolarska bankovca na neki gasolinski postaji v Strongville. Od tu so agenti zasledovali ponarejevalce do njihovega skrivališča. Agenti pravijo, da so imeli to gango pod nadzorom že štiri tedne.

Drago opremo te delavnice so odpeljali z dvema policijskima vozovoma na policijsko postajo.

Med predmeti, ki so jih zaplenili, sta bili dve gravirani plošči za tiskanje 1-dolarskih in 10-dolarskih bankovcev, velik stroj za tiskanje, trije drugi veliki stroji kakor tudi drugi predmeti.

V garaži so našli razmetanih tudi mnogo bankovcev, ki so bili tiskani samo na eni strani ter zavrnjeni. Razvidno je, da so imeli ponarejevalci težave s papirjem, ki ni bil prave vrste za tako delikatno delo.

Richman Bros. trgovina v Euclidu, Ohio

CLEVELAND. — Richman Bros. Co., znana tvrdka, ki izdeluje in prodaja obleke, bo odprla prihodno pomlad v Euclidu svojo prodajalno. Prodajalna bo na 22400 Lake Shore Blvd. v poslopju, ki ga zdaj gradijo in ki bo stalo \$140,000.

Bodimo pri vsaki vožnji previdni in zmanjšujmo število žrtev!

Komun. prevzgoja duhovnikov v Kitajski

V Pekingu so komunisti organizirali poseben tečaj za prevzojo, katerega so se morali udeleževati vsi duhovniki. Duhovnikom so grozili in jih zasliševali, zakaj hodijo verniki v manjše kapele k duhovnikom, ki odklanjajo sodelovanje s tako imenovano nezavisno cerkvi, dočim velike cerkve ostajajo prazne.

Nekateri okraji države Ohio so prizadeti po resni suši

Koruzi in drugim pridelkom grozi resna nevarnost. — Krompir znatno prizadet, breskve prehitro zore.

COLUMBUS, O. — Premajhna količina dežja je povzročila sušo, ki grozi pridelkom v mnogih okrajih države Ohio. Mesto Springfield je že izdalo ukaz proti potratni uporabi vode ter zagrozilo z zapornimi kaznimi in globo onim, ki bi se za ta ukaz ne zmenili.

V Columbiana okraju bodo pridelali komaj polovico koruze, če ne bo kaj kmalu dežja. Krompirju je suša tudi hudo škodovala, breskve prehitro zore, pridelke jabolk bo tudi manjši.

Iz Wintersville v bližini Steubenville poročajo o znatnem pomanjkanju vode. Zadnji dež je padel tukaj 17. avgusta in še takrat ga je bilo komaj desetino palca.

V južnem delu Jefferson okraja so pašniki skrajno slabi in letina je zelo prizadeta.

Kraj South Zanesville je včeraj proglasil nujnostno stanje, ko je ostalo le še 16,000 galonov vode, to je komaj petina normalne količine. Ta kraj bo danes opoldne popolnoma brez vode, če prebivalci drastično ne omeje njene uporabe.

Bivša kraljica hoče imeti denar

KAIRO, Egipt. — Bivša kraljica Nariman, ki se je ločila od svojega moža bivšega kralja Farouka, ga toži sedaj za \$11,530 mesečnih alimonij.

Komunisti v vladi niso bili kaki pisarji, marveč načelniki departmentov, svelovalci kabinetnih članov in podobne veličine. — To je bila tista zlata doba ki je producirala Hisse, Fuchse in podobne individije ter odprla Adamiču vrata v Belo hišo.

Nezaslišana naivnost — ali je bilo kaj drugega? — ameriške vlade, ki si je vztrajno zatiskala oči in mašila ušesa pred mahinacijami komunističnih agentov v vseh vladnih departmentih.

V PONEDELJEK smo objavili poročilo senatnega odbora, ki preiskuje komunistično infiltracijo v vse panoge ameriške vlade. Če bi radi brali kaj, kar bi vam naježilo lase na glavi, tedaj bo doseglo ta smoter to poročilo, ki pojasnjuje, kako so komunisti malone zasegli ameriško vlado.

To poročilo pa sumarizira samo eno fazo komun. zarote v Združenih državah, ki je bila zasnovana in izvajana z namenom, da prevzame kontrolo nad ameriško vlado, da piše zakone, formulira politiko ter po svoje formulirano izvaja.

Tisti, ki sovražijo McCarthyja, naj vedo, da on ni član tega senatnega pododbora, ki je ugotovil te nezaslišane stvari.

Poročilo, ki je bilo te dni objavljeno in čigar izčrpek smo objavili tudi mi v ponedeljek na prvi strani našega lista, temelji na celih svežnjih izjav in pričevanj, kakor tudi na informacijah, ki sta jih zbrala McCarranov in Kongresni odbor za preiskovanje neameriških aktivnosti.

V poročilu so navedena imena mnogih ljudi, ki so imeli visoke vladne položaje in ki so bili identificirani kot komunisti. Večina teh ni hotela, ko je bila vprašana, odgovorjati na stavljena vprašanja ter se je skrivala za tisto famozno točko naše ustave, ki pravi, da ni treba nikomer dajati odgovorov, s katerimi bi se utegnil inkriminirati. Če bi ne bili komunisti, bi se jim ne bilo treba sklicavati na dotični dodatek, ker bi lahko enostavno pod prisego izjavili, da niso in niso nikoli bili.

Komunisti na visokih položajih

Zdaj pa pogledjmo, kdo vse je deloval v tem komunističnem podzemlju. Senatni odbor poroča, da so bili med njimi — ekskuzivni pomočnik predsednika Združenih držav; pomož. tajnik finančnega departmenta; ravnatelj urada državnega departmenta za posebne politične zadeve; tajnik International Monetary sklada; načelnik latinsko ameriške divizije Urada za strateško službo; član National Labor Relations odbora; tajnik National Labor Relations odbora; glavni svetovalec senatnega pododbora za civilne svoboščine in mnogi drugi.

To niso bili brezpomembni pisarji!

Kakor vidite, ti ljudje niso bili brezpomembni pisarji, marveč velepomembni ljudje v svojih departmentih. Razumljivo je, da ni nihče teh danes več v vladni službi. Toda senatni pododbor je mnenja, da v Washingtonu še vedno operirajo člani komunističnega podzemlja, ki niso bili še odkriti in razkrinkani.

Dejstva, ki zaprepaščajo

Dejstvo, ki zaprepašča, je, da

je bil obstoj te komunistične zarote znan že leta 1939. To je bilo takrat, ko je A. A. Berle, jr., ki je bil tedaj pomožni državni tajnik, pripravil memorandum pod naslovom "Podtalni vohunski agenti", kateri memorandum je temeljil na informacijah, ki jih je prejel od Whittaker Chambersa. V tem memorandumu je bilo navedenih 27 imen.

Drugi dokument o vohunih v vladi, datiran z dnem 25. nov. 1945, je pripravila inteligenčna agencija ter ga stavila na razpolago načelnikom vseh departmentov, vključno predsedniku Združenih držav. Toda nihče ni niti z mezincem ganil, dokler ni pričel kongresni odbor razkrivati obstoja vohunskega kroga.

Zlata doba

Komunisti so morali imeti zlate čase, ko so pomagali pisati zakone, vodili kongresna zasliševanja, pisali kongresna poročila, bili svetovalci članov predsednikovega kabineta, katerim so pisali govore, reprezentirali jih v medvladnih konferencah ter potovali po vsem svetu kot emisarji in glasniki ameriškega ljudstva. Nekako v tistih blaženih časih se je tudi primerilo, da je Mrs. Roosevelt, ki se je nedavno vrnila z gosti pri Titu v Jugoslaviji, tukaj povedala, da se jugoslovansko ljudstvo lahko smatra za srečno, ker je dobilo Tita za vladarja, — torej neka-ko v tistih časih je bilo, ko je Mrs. Roosevelt povabila tudi L. Adamiča na večerjo v Belo hišo. . .

Avtoriteta komunistov

Senatno poročilo nam dalje pove, da so takrat komunisti drug drugega priporočali za vladne službe, drug drugega po- viševali v službi, drug drugemu višali plače, drug drugega premeščali iz departmenta v department ter drug drugega ščitili, kadar je grozilo razkrinkanje.

Saj je res čudno, da je Washington še vedno tam, kjer je bil, in da ga niso v tistih časih "pre-mufali" v Moskvo! . . .

Ta senatni pododbor je strogo nepolitičen. Saj niti tega ne omenja, da se je ta komunistična ofenziva vršila za časa predsednikovanja Franklina D. Roosevelta in Harry S. Trumana.

Pa pravimo, da se kaj takega v Ameriki ne more primeriti. — Saj se je skoraj že. Pobudo za razgaljenje te komunistične zarote je dal prvi kongresni preiskovalni odbor, in to čisto v oči-gled silnega odpora vlade, ki je imenovala to preiskovanje — preganjanje coprnice!

Edda je v Argentini

BUENOS AIRES, Argentina. Semkaj je prispela grofica Edda Ciano, hči umorjenega diktatorja Benita Mussolinija in vdova njegovega ustrljenega zunanjega ministra Ciana. Edda je prišla obiskat svojega brata Vitorija.

Razne drobne novice iz Clevelanda in te okolice

Zlata poroka—

V soboto ob osmih bo v cerkvi sv. Lovrenca zlata poročna maša Mr. in Mrs. Frank Šraj. Sorodniki in prijatelji so vabljeni. — Čestitamo in želimo še mnogo zdravih in zadovoljnih let!

Četrta obletnica—

V soboto ob 6.30 bo v cerkvi Marije Vnebovzete na Holmes Ave., sv. maša za pok. Josephine Končan v spomin 4. obletnice njene smrti.

Prva obletnica—

V nedeljo ob osmih bo v cerkvi sv. Vida sv. maša za pokojno Therezo Hrovat v spomin 1. obletnice njene smrti.

Osmo obletnica—

V petek ob sedmih zjutraj bo v cerkvi sv. Andreja na E. 52 in Superior Ave., sv. maša za pok. Mary Stampfel v spomin osme obletnice njene smrti.

Izredno ugodno—

Do \$125 dobite na račun za star hladilnik pri Norwood Appliances & Furniture na 6202 St. Clair Ave., Več v oglasnem delu lista.

V bolnišnici—

V Huron Rd. bolnišnici je srečno prestal operacijo Jakob Fortuna, brat Mrs. Anzlovar. Obiski so dovoljeni.

Kdo je zgubil—

Najden je bil rožni venec iz Rima. Kdor ga je zgubil, naj pokliče EX 1-3395.

Na poti domov—

Mrs. Pavlina Geršič iz Chisholma, Minn., se je na poti iz starega kraja, kjer je bila na obisku, ustavila za nekaj dni pri svojem bratu kiparju Francetu Goršetu v Clevelandu. Pozdravlja vse prijatelje, znance in vse čitatelje Ameriške Domovine.

Naznanilo—

Janez Pirnat naznanja, da v soboto 29. avgusta ne bo imel takozvane party. Lahko se pa v nedeljo 30. avgusta zglasite pri njem na 1022 Wheelock Rd., kamor ste prijazno vabljeni, ako koga zanima.

NAJNOVEJŠE VESTI

CLEVELAND. — Danes zjutraj se je pričela stavka CIO delavcev pri Firestone Tire & Rubber Co., ko se do tega časa ni doseglo sporazuma v hotelu Cleveland med zastopniki unije in družbe. Stavka bo prizadela kakih 25,000 delavcev v Akronu in drugod.

ZDR. NARODI, N. Y — Andrej

Višinski, glavni sovjetski delegat, je včeraj trpko napadel Združene države in njihove zaveznike, da nastopajo in postopajo kakor nekaka "gospodarska rasa." "Vi nimate opravka s premaganim ljudstvom," je dejal. "Vi niste zlomili železne volje Severne Koreje, ki stoji še vedno tam, kjer je stala leta 1950."

LONDON. — Italijanska vlada

je odklonila povabilo jugoslovanske vlade, da bi poslala svojo vojaško delegacijo k manevrom jugoslovanske vojske, ki se bodo vršili prihodnji mesec v bližini Zagreba.

CASTELMARE, Italija — Pro-

fesor Auguste Piccard se je spustil včeraj v posebni napravi 3,451 čevljev globoko v morje. Profesorja Piccarda, ki je Švicar in star 69 let, je spremljal njegov 31-letni sin.

NOVO POVELJSTVO NAŠIH OBOROŽENIH SIL — Novi poveljniki oboroženih sil Združenih držav razpravljajo o svetovnem položaju. Od leve na desno stoje: gen. Nathan F. Twining, načelnik glavnega stana letalstva, gen. Matthew Ridgway, načelnik glavnega stana vojske, admiral Arthur Radford, načelnik skupnega glavnega stana, in adm. Robert B. Carney, načelnik glavnega stana mornarice.

6117 St. Clair Ave. Henderson 1-0628 Cleveland 3, Ohio

Published daily except Saturdays, Sundays and Holidays

General Manager and Editor: Mary Debevec

NAROČNINA

Za Zed. države \$10.00 na leto; za pol leta \$6.00; za četrt leta \$4.00.

Za Kanado in sploh za dežele izven Zed. držav \$12.00 na leto. Za pol leta \$7.00, za 3 mesece \$4.00.

SUBSCRIPTION RATES

United States \$10.00 per year; \$6.00 for 6 months; \$4.00 for 3 months.

Canada and all other countries outside United States \$12.00 per year; \$7 for 6 months; \$4 for 3 months.

Entered as second class matter January 6th, 1908 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the act of March 3rd, 1879.

83 No. 170 Thurs., Aug. 27, 1953

Davki in naše gospodarstvo

Ob priliki debate o novem proračunu so v Kongresu zastopniki industrije in trgovstva tožili, da bo vsled previsokih davkov opešalo naše gospodarstvo. Radi tega so zakonodajalci občutno črtali Trumanove predloge za obrambo in kasneje celo Eisenhowerjeve predloge znatno zmanjšali. Sedanja vlada bo imela v tekočem letu okrog 10 milijonov dolarjev manj na razpolago za oborožitev, kakor je mislila Trumanova administracija, da bi bilo potrebno za varnost dežele.

Predsednik Eisenhower je v svojem govoru dne 19. maja povdarjal, da moramo imeti pred očmi dejansko nevarnost, ki nam grozi od Sovjetske Rusije. Slednja nas hladno in načrtno ogroža in nas s tem sili k takim bremenom za oborožitev, ki bi mogla privedi do našega gospodarskega uničenja. Tudi naš zakladnik tajnik Humphrey je častnikarjem izjavil, da ne smemo pozabiti, da obstaja velika nevarnost za naš način življenja na eni strani od napadalca, na drugi pa radi poslabšanja našega gospodarskega položaja.

Da bi naše gospodarstvo preveč ne trpelo, se je odločila Eisenhowerjeva vlada, da nekaj tvega. Morda le ne pride kmalu do vojne. Zmanjšala je občutno v proračunu izdatke za oborožitev, kljub temu, da priznava nevarnost komunističnega napada. Naša skrb ni samo to, kako se pripraviti na morebitni svetovni spopad, marveč tudi kako ohraniti naše gospodarstvo na dosednji višini in kako uravnesiti federalni proračun.

Ob priliki teh debat je nujno nastalo vprašanje, ali je naše gospodarstvo resnično ogroženo vsled višine dosedanjih davkov? Ni bilo to govorjenje o prevelikih davkih, ki ogrožajo našo ekonomijo, morda le preveč politično-strankarsko pobarvano in brez dejanske osnove?

The Wall Street Journal priobčuje pregled 416 ameriških družb v 27 različnih industrijah v Združenih državah glede njih dobička v drugem četrtletju in je ugotovil, da je tačas presegle višina dobička teh družb za 25 procentov nad dobičkom iste dobe v preteklem letu.

Izmed 27 različnih industrij jih je 24 v tem času doseglo višji dobiček kot lansko leto v istem času. Lani smo doživeli veliko borbo med jeklarskimi podjetniki in jeklarskimi delavskimi unijami za povišanje delavskih plač. Podjetniki so na vse načine dokazovali, kako veliko škodo jim bo prineslo to povišanje. Prej omenjeni časopis pa sedaj statistično dokazuje, da so jeklarske velike družbe presegle v drugim četrtletju letos za 167 procentov dobiček lanskega leta v istem času. Industrija televizije je v tej dobi presegle lanske dobičke za 70 procentov, enak procent presežka je dosegla industrija zrakoplovov, električna industrija je letos dosegla dobičke, ki presegajo lanske za 50 procentov, druge industrije za približno 44 procentov. Edino industrija zdravil, drož, framsarskih strojev in kino-aparatur zaznamuje letos nekoliko padca na dobičku.

Automobilski industrija izkazuje letos 10.9 procentov več dobička, toda Ford poroča, da je njegova industrija letos presegle število zaposlenih vse dosedanje zaposlitve in da ima sedaj 193,874 delavcev.

43 železniških družb v Združenih državah izkazuje za 44 procentov porastka na dobičku napram lanskemu letu v isti dobi.

Že te številke jasno dokazujejo, da se velekapitalu v naši državi kljub visokim davkom ne godi slabo, da naše gospodarstvo kljub vsemu temu ne nazaduje. Dokler bodo rastli dobički v taki meri, se nam ni treba še bati gospodarskega poloma.

Magazin "America" z dne 22. avgusta priobčuje članek Fr. Masseja, ki poroča o knjigi Investment by Individuals, ki so jo izdali profesorji univerze Harvard. V tej knjigi so profesorji gospodarskih ved dokazali, da ni resnica, da bi veliki davki Trumanove administracije ubijali delavnost, investicije in napredek našega gospodarstva. Znanstveniki, ki so spisali to knjigo, žižilo pred kratkem, dokazujejo, da so ljudje kljub precejšnjim davkom še vedno več denarja investirali v podjetja in da so prihranki v bankah še vedno rastli, kar jasno dokazujejo vedno višje vloge v bankah. Če prebrate samo izkaze slovenskih denarnih zavodov, dobite jasno sliko, da vloge v njih še vedno rastejo.

Ob priliki debate v obeh zbornicah in tudi v ameriškem časopisju so se čule zlasti pritožbe proti davku na prekomerne dobičke. Progressivna obdavčitev dohodkov je posebno velik trn v peti za bogate kroge. Progressivna obdavčitev je namreč ona, pri kateri se mera davkov zvišuje pri višjih dohodkih. To je popolnoma pravično. Če ima kdo na leto 100,000 dolarjev dohodkov, mu še vedno ostane 20,000 dolarjev čistega, če tudi plača 80 procentov davka. Harvardski profesorji pa v svoji knjigi povdarjajo, da ima davčni zakon o prekomernih dobičkih še vedno toliko lukenj, da bogati sloji ne plačujejo toliko davkov, kot bi jih sicer morali po lestevici, da imajo kljub vsemu še vedno dovolj denarja za investicije in naložbe. Dokler ljudje kljub visokim davkom še vedno razširjajo svoja podjetja in naložbe v bankah še ved-

NOVINE

ZA SLOVENCE "SLOVENSKE KRAJINE" V AMERIKI

Brodar Lebar

Najprle moramo malo popraviti to, ka smo pisali od brodarja Martina Lebara. Od kraja smo mendi povedali, ka so bili tišlar. Istinsko so bili Martin pintar. Človek bi mislo, ka je to ne velika razlika: tišlar eli pintar. Eden i drugi obdelavata les. Liki tisti, ka se na to razmijo, pravijo, ka je pintarstvo dosta več. Tišlar-sko delo se da napraviti z žagov, metrom i vinklnom. Ne tak pintarsko. Lagva na priliko nemrejs zmeriti z vinklnom. Lagev je v edno smer okroge, v drugo pa samo malo vugnjeni. Doge so na koncaj vožiše eli denok morajo tak edna k drugoj se prilagati, ka z obroči povezane ne puščajo nanč kapljice vode eli vina. Tudi kumpi broda i ladje so pintarsko delo. I Martin so bili fini pintar. Brod na strugi i Lebarove ladje so bili Martinovo delo. — Tak naj bo s tem popravljen, ka smo pred meseci netočno pisali.

Nevalanci so Lebari vužgali protje v Maloj Meksiki. Brž ka bi 7 plugov mladoga šibja zgorelo. To je bila velka škoda. Stotine snopov žilavij govčovic bi se narezalo i Martinov banka bi se napihno kak krotajica. Ve bi te penenze Lebar zveškega itak oštartjašom kre Mure znosili eli nekaj bi zato tudi k haski prihiži bilo, tak je pa ne imeo nihče nikaj. Nekaj vur je ogenj prasketao, dim se je po vetri vlekeo dol prek Malakocije i nazadnje je ostalo samo pogorišče.

Martin so požigalcom nategnoli vuha. Dečaji so si pa tudi zapomnili Martina i po letaj se je zgodilo, ka so iij počakali v kukarišči bluzi njihove hiže.

Vsa Ljubljana je zasledovala zločinca

Grozen umor v starem kraju: podivjan fant umoril 14-letnega dijaka, da si je lahko prilastil njegovo kolo.

"V petek 7. avg. okoli poldneva je bil pod Rožnikom na grozen način umorjen 14-letni dijak Saša Pavlin iz Rožne doline. Po dosedanjih ugotovitvah je osumljen roparskega umora 24-letni Alojz Mehle, uslužbenec Mestne vrtnarije, visok 178 cm rdečkastih, nazaj počesanih las, podolgovatega pegastega obraza, oblečen v dolge temnosive cajgaste hlače, črne čevlje. . ." je že v petek zvečer odmevalo iz radijskih sprejemnikov.

Drugi dan so to prinesli časopisi. Varnostni organi so šli takoj na delo. Marsikateri reče: las, mlajši Ljubljančan se je sprva jezil, ko je moral pokazati legitimacijo, toda ko je zvedel za kaj gre, ga je jeza minila — pa čeprav se je moral nekajkrat legitimirati. Najprej je še sam začel sumljivo opazovati sebi podobne.

Pred mestnimi bloki v Šiški je ležal v travi mlajši rdečelas moški v sivih hlačah, črnih čevljih. Z oken ga je opazovalo desetine očes prebivalcev blokov. Znova in znova so jemali v roke časopis in brali: "rdeči lasje . . . pegaste, sive hlače," nekateri so ga previdno ogledovali od blizu, toda fant je trdovratno skrival obraz — saj tako še je vsem zdelo. "Osumljenec Mehle bo!" In že je skočil nekdo na postajo milice. Kmalu je prišel miličnik: "Legitimacija prosim," je zbudil presenečenega fanta iz spanja. — Toda ni bil Mehle.

Na postajah Ljudske milice in v tajnistvu za notranje zadeve so neprestano zvonili telefoni: rdečelas, pegast, sive hlače, črne čevlje . . . Videli smo ga na Viču, pri cerkvi v Šiški, za Bežigra-

Martina so tak premikastili, ka so obležali i komaj do dver svoje hiže prišli. Doma so preštimali, ka imajo roko potrto. Par dni so bolečo roko varvali. Značiti bi se samo popravilo. Ar je pa slabše postajalo, so šli k doktor i doktor iij je poslal v sobočki špitaio. Martini so tam poravnali roko i jo dali v gips. Eden tijezen so jim določili, ka morajo ostati v špitali. Martin so se vdali i kak drugi betežniki nosili beli špitalski gvant.

Špitaio je bio za Martina velka pokora. Bolečine so ne dosta čutili, liki hrana jim brž ne odgovarjala. Tisti, ka so Martina od bliže poznali so pa inači gučali. Takši so pravili, ka Martini za hrano itak nikdar ne dosta bilo. Najslabše v špitali je za Lebara bilo to, ka so ne mogli v oštarijo. Tri dni so zato nekaj prestali, štirti den se jim je pa posrečilo, ka so pri glavni dveraj smuknoli na cesto. Najraj bi jo včas zavinioli v krčmo, samo ka so bili v belom špitalskom gvan-ti. Najbole de potegnoti jo domov i doma imajo ešče eden gvant, ka se v tistega oblečejo. Kresali so jo kraj železnice do velke ceste, te pa med tistimi lepimi visikimi enjgnejdi proti Rakičani v Beltince i tamodet prek Odranec proti domi. Pred Odrancami se je začnole že mračiti.

Ženske po vesi so brečale i vse je bežalo v hiže. Odrancari so bili prepričani, ka je tisti večer smrt hodila po odranskij vili-caj. Martina so se doma ne prstrašili. Veseli so bili vsi, ka so prišli oča domov i makar v belo halji. V špitali so zvedeli, kak so Martin domov odšli i so jim gvant pa račun po pošti poslali.

dom, na sto krajih. Pridite hitro, da ne uide. Močno je podoben morilcu.

Skrivnostni gost

Vse mesto, ogorčeno nad gnusnim zločinom, je zasledovalo zločinca. Organi javne varnosti so bili noč in dan na nogah. Opozarjali so tudi ljudi na osumljenca. V gostilni "Korošica" (nekdanji Kačič) je miličnik pokazal natakariči Angelci in upravniku Juletu sliko. Bila je precej nejasna. Z nje je gledal podolgovat pegast obraz mladega fanta — osumljenca Mehleta. Natakariča in upravnik sta si ga dobro ogledala in tudi zapomnili.

V soboto zvečer je bilo v gostilni "Korošica" živahno kot vsako soboto. Na vrtu je bil živžav okrog kegljišča. Glavna gostinska soba je bila polna gostov. Okrog desete je prišel mednje 22 do 25 let star fant. Sedel je k oknu in se zatopil v časopis. Angelca je pri tem stopila h gostu: "Zeli—te!" Zadnji zlog besede je že skoraj zastal v grlu. Spomnila se je slike. "Kako podoben mu je. Poklicala je še upravnika. Tudi ta je ugotovil: "Podoben mu je." Skrivaj je opazoval rdeče lase, sive hlače, črne čevlje skrivnostnega gosta, ki je obraz trdovratno skrival za časopis. Vedno bolj je bil prepričan, da je to osumljeni morilec.

Zato je skočil na kolo in svoje sumnje razložil miličnikom na njihovi bližnji postaji. Miličnik Jože Stamulak je bil v nekaj minutah v gostilni. Že en sam pogled skozi okno mu je zadostoval. "To je Mehle!" Nato je stopil v gostinsko sobo, hladnokrv-

no, brez razburjenja, kot da bi ničesar ne opazil. Pri točilni mizi je naročil 2 del sifona in začel pogovor z gosti. Toda njegov pogled je vedno znova in znova splaval k gostu, ki je tako vztrajno skrival svoj obraz za časopis. Za trenutek je miličnik pogledal še v sosednjo gostinsko sobo. Prazna je bila. V glavi je že naredil načrt.

Skrivnostni gost je poklical natakaričo, plačal in odšel.

Pred vrati pa ga je pričakal miličnik Jože, mu zastavil pot in ga vljudno povabil v prazno sobo. Sam je že bil prepričan da ima pred seboj pravega osumljenca, toda to še ni dovolj. Zato ga je hotel še legitimirati. Skrivnostni gost je šel pred previdnim miličnikom v sobo. Tu je ta zahteval legitimacijo. Znana slika se je pokazala Jožetu že na prvi strani in nato še: Alojz Mehle . . .

Na postaji Ljudske milice so našli pri aretirancu dva velika noža, organom tajništva za notranje zadeve je tudi priznal da je zaklal nesrečnega Saša.

Morilec pripoveduje

"Kolo sem mu hotel vzeti, pa mi ga ni dal, zato sem ga napadel. Branil se je, pa sem ga z nožem. Toda ko je padel, je bil še živ. Ustrašil sem se, da bi me lahko naznanil. Zato sem ga še nekajkrat z velikim lovskim nožem." Tako je pripovedoval morilec Anton Mehle. Njegov obraz je bil miren. Z njega je seval izraz hladnokrvnega, zakrknjenega zločinca, kot bi hotel reči: — Zaklal sem ga kaj zato, zakaj me toliko sprašujete!

Po umoru je zbežal na kolesu. Toda zdelo se mu je le preveč nevarno. Iz aktovke je pobral 400 dinarjev in jo skupaj s kolesom pustil v grmovju pod Rožnikom. Nekaj časa se je potikal po Rožniku, mestu. Rožni dolini, Šiški, vse tja do Bežigrada. Zvečer je bil še v gostilni Korošica na Titovi, nekdanji Dunajski, cesti. Srečo je imel, da še ni nobeden podobno poznal njegov opis. Takrat je bil ta še precej nejasen. Le toliko so vedeli, kolikor so povedali delavci na mestni vrtnariji, ki so posumili na Mehleta ko je prišel mednje glas o umoru, in tega od nikoder ni bilo. Noč je zakrknjeni zločinec prespal na seniku v okolici. Drugi dan je dobil v roke časopise in postal še bolj previden.

V soboto zvečer se je spet za-telek v gostilno "Korošica." Toda po zaslugi ljudi in požrtvovalnosti miličnikov je romal tja, kamor slej ko prej pride vsak zločinec. Mali nesrečni Saša še ni pod zemljo, njegov gnusni morilec pa že tiči za varnimi zapahi in čaka na zaslužno težko kazen.

— Nobena kazen ni prevelika za takšnega človeka! — Vešala, strel! . . . slišiš vsepovsod po Ljubljani. Vsi zahtevajo najstrožjo kazen za zverinskega morilca.

Morilec je star komaj 24 let, torej je bil še otrok, ko se je začela vojna. Nemirni čas med vojno in po njej ter državljanska vojna, ko je bilo pobijanje ljudi in morija vsakdanja stvar, so pustili grozne posledice med doaršajočo mladino. Umori in uboji iz koristeljubja so postali v naši stari domovini, kjer nekdanj leta in leta ni bilo slišati o njih, skoro vsakdanja stvar. Komunistična vzgoja — nekdanj v gozdu, sedaj v šolah in na mitingih — se je izkazala kot pogubonoma in narodu škodljiva. Mladina je postala divja in nebrzdana ter stremi le za vživljanjem, tako jo opisuje samo komunistično ljubljansko časopisje.

Gosenice so rešile Avstralijo

O gosenicah vemo, da so škodljive, da delajo v kmetijstvu občutno škodo. To sicer ne velja za vse vrste gosenic, tembolj pa za nekatere, ki so zlasti nevarne so-živju. Gosenice pa so lahko tudi koristne. To se je pokazalo na primeru Avstralije, ki so jo tako

Kulturna Kronika

Mausarjev "Kaplan Klemen" v nemščini

Kot smo zvedeli, je znani prijatelj Slovencev Švcar Leo Schmid prevedel povest "Kaplan Klemen" našega tukajšnjega rojaka Karla Mausarja v nemški jezik. Knjiga bo izšla v založbi Volksbuchgemeinschaft v Luzernu.

Jurčičev "Jurij Kozjak" v angleščini

Dr. F. Kolednik, ki je že pred

rekoč rešile katastrofe. Začelo se je konec 18. stoletja s cvetličnim lončkom. Takratni guverner Avstralije je prinesel iz Brazilije v Sidney neko vrsto bodljikaste kakteje (opuntija). Tam je neka kmetica vzela poganjek te lepe rastline z zlatorumenimi cvetovi in sladkimi sadovi s seboj na podeželje. V avstralskem podnebnju je kakteja tako bujno rasla, da so jo morali kmalu presaditi na prsto. Farmarjem v vasi, kamor jo je prinesla kmetica iz mesta, je bila tako všeč, da so jo posadili tudi na svoji zemlji. Nastala je vrsta živih meja, visokih štiri do pet metrov.

Ostalo pa ni samo pri živih mejah. Kakteja se je razširila tudi po vrtovih in ob hišah. Ljudje so kmalu z grozo opazili, da ji niso več kos. Poskušali so jo na vse načine zatreti, pa ji niso mogli do živga. Leta 1900 so se kakteje razrasle na kakih 15-000, leta 1920 pa že 90,000 kv. m. V južnem in severnem delu Avstralije so se razrasle na tako velikem ozemlju kakor ga zavzema polovica Velike Britanije. Prebivalci so bili obupani. Vsa Avstralija je bila v nevarnosti.

Tedaj so poklicali na pomoč znanost. Treba je bilo najti naravnega sovražnika kaktej. In končno so ga našli. V Južni Ameriki, domovini te vrste kakteje, so odkrili majhno gosenico z znanstvenim imenom cactoblastis cactorum. Zgodilo se je nekaj neverjetnega. Ko so spustili gosenice na kakteje, so jih v štirih letih zatrla. Pa tudi iz gosenice zlezeli metuljčki so navdušeno glodali kakteje in jih uničili do korenin. Po Avstraliji se je razmnožilo kakih 20 milijard gosenic, ki so rešile ogroženo rodovitno zemljo. Ko pa so bile kakteje uničene, za gosenice ni bilo več hrane in morale so od lakote poginiti.

Zanimive najdbe na Irskem

Letos so irski arheologi nadaljevali odkopavanja pri Boylu, kjer so lani začeli izsuševati jezero. Odkrili so okrog 100 človeških bivaljšč, o katerih menijo, da so stara vsaj 4000 let. Kusos irskega narodnega muzeja je izjavil, da bo to odkritje izpolnilo vrzel v zgodovini preseljevanja narodov. Zanimivo je, da je bilo to naselje nenavadno strnjeno. Po nekaj znakih se da sklepati, da so imeli prebivalci tesne zveze s celino. Živeli so v zadrugah, bili so izkušeni rudarji in spretni graditelji ladij. Izkopali so namreč ostanke prastarih ladij. Ti davni prebivalci so že obdelovali zemljo in sejali žito. Znanstveniki so ugotovili, da so bila ta jezerska selišča v treh različnih dobah: 2,500 in 500 let pred našim štetjem ter v petem stoletju našega štetja, ne vedo pa še, ali so tam živeli trije različni narodi ali eno samo ljudstvo.

—V 36 državah so v veljavi zakoni, ki prepovedujejo državnim uradom in ustanovam nakup blaga, ki so ga izdelali jetniki v kazalnicah.

leti prevedel priljubljeno Jurčičevo povest "Jurij Kozjak, slovenski janičar," v francoščino, je to delo prevedel zdaj še v angleščino.

Drugi novi prevodi slovenskih knjig

Po poročilu iz Ljubljane bo v kratkem izšlo v inozemskih založbah nekaj novih prevodov iz slovenske književnosti. Založba "Vantschura" na Dunaju pripravlja izdajo nekaterih del Ivana Tavčarja in Miška Kranjca, kasneje pa se bo lotilo izdaje še nekaterih drugih slovenskih literarnih del v nemščini. V Parizu bosta najbrž izšla dva nova prevoda Ivana Cankarja in sicer "Martin Kačur" in "Hiša Marije Pomočnice." V Švici bo izšel večji izbor slovenskih novelistov, medtem ko v Ljubljani tiskajo v slovenskem prevodu izbor švicarskih pisateljev. Italijanska novinarka Valentina Cesaretti, rodoin Idrije, je v zadnjem času prevedla v italijansko pet Cankarjevih črtic, sedaj pa se pripravlja na večji izbor I. Cankarjevih del.

"Autom kroz Sloveniju"

Koncem julija je izšel v Ljubljani poseben vodič za avtomobiliste "Autom kroz Sloveniju" v srbsčini, hrvaščini, angleščini in nemščini. Knjižico sta izdala skupaj Turistična zveza in "Putnik." To delce omenjamo le zato, ker je izšlo v srbsčini in hrvaščini, poleg angleščine in nemščine, ne pa v slovenščini. Če je poročilo "Ljubljanskega dnevnika" točno, da je vodič natiskan v srbsčini in hrvaščini, med katerima skoro ni nobene razlike, nas v resnici čudi, čemu niso izdali tega vodiča tudi v slovenščini. Da se niso v deželi pojavili že zopet kak "Integralni Jugoslovani"? Tokrat komunističnega kova.

"Kulturni spomeniki Ljubljane"

Nace Šumi je priredil 20 strani obsegaajočo publikacijo večje oblike "Kulturni spomeniki Ljubljane." Priložni ji je zemljevid mesta. Uvodno je zgoščen pregled zgodovinskega razvoja Ljubljane, sledi opis pol dnevnega obhoda po mestu, ki zajame vse njegove najpomembnejše umetnostne spomenike. Upoštevan so tudi važnejši umetnostni spomeniki izven mestnega središča in bivaljšč velikih mož. Da so v delu opisane tudi "spomeniki narodno-osvobodilne borbe" je samo po sebi razumljivo. Publikacijo krasí 32 posnetkov iz Ljubljane.

Slovar sodobnega slov. knjižnega jezika

Inštitut za slovenski jezik v Ljubljani, katerega začasni vodja je dr. Rudolf Kolarič, se med drugim ukvarja tudi z pripravo na izdajo slovarja sodobnega knjižnega jezika. Gradivo zanj so začeli zbirati l. 1947, pa morala delo zaradi pomanjkanja denarnih sredstev ustaviti. Pri sedanjem položaju po besedah dr. R. Kolariča ni pričakovati, da bi pred 5 ali 6 leti izšel prvi snopič tega slovarja.

Prevodi v slovenščino

Janez Gradišnik je prevedel v slovenščino znano delo angleškega pisatelja John Galsworthy "Moderna komedija." Več njegovih del je bilo prevedeno po slovenščino že pred vojno. Po slovenščino je prevedel pokojni večini jih je prevedel pokojni pesnik Oton Zupančič. Najbolj priljubljena je bila trilogija "Saga o Forsythih," ki jo je lani Slov. knjižni zavod ponatisnil. Matej Bor je po Bodenstedtu prepsnil "Pesmi Mirze Šafije," znanega perzijskega pesnika.

Medtem ko sta ti dve deli izšli v sorazmerno mali nakladi (4,000 in 1,500), so pa natiskali Dedijerov prevod Titovega življenjepisa kar v 30,000 izvodih. Ne bi rekli, da bo to posebno dobra duhovna hrana za naše ljudi doma.

Dr. Josip Gruden:

Zgodovina slovenskega naroda

II. Razširjanje luteranstva v posameznih pokrajinah

Vendar je bila še v mestu močna katoliška stranka, ki je ugovarjala početju luteranov in poslala leta 1580. škofu Tavčarju pismo pritožbo, podpisano od 92 hišnih posestnikov. V njej pišejo "pooblašenci uboge katoliške srenje v Kranju" med drugim tudi sledeče: "Cerkev sv. Rožnega venca, ki je bila prej jako krasna, so luterani tako oropali in opustošili, da ni mogoče povedati. Lepi oltar so podrli, ga naložili na voz in pejalji k zlatarju Joštu rekoč: 'Tvoj oče je ta oltar cerkvi podaril, tu ga imaš in deni, kamor hočeš, pri nas ga ni treba.' Jošt ga je potem podaril cerkvi v Novi Stitti pri Gorjem Gradu. Podoba Matere božje so prodali v Podbrezje, podoba Križanega so zažgali. Lep kelih te cerkve so dali svojemu predikantu, da ga nosi s seboj, kadar hodi obhajati luterance. Druge kelihe, mašno obleko in lepoticje cerkve so porabili za norčije in zaprili."

L. 1581. je prišel v Kranj škof Pavel Bizancij na cerkveno vizitacijo. Birmal je tu 1200 oseb, kar je bilo za tedanje čase izredno veliko število, ker sam pravi, da je bil večji del plemičev in meščanov protestantski. Pri tej priliki je tudi iznova posvetil razsvetlečo cerkev sv. Rožnega venca in jo vzel v posest. V slovesni procesiji, ki so se je udeležili vsi katoličani, je nesel Najsvetejšo iz župne cerkve v omenjeno podružnico in s tem označil, da ima zopet služiti katoliškemu bogočastju. Mestni svet se škofu takrat ni upal upirati, izjavil je celo, da bi mu kranjski luterani hoteli zopet pokorni biti in se s cerkvijo spraviti, ako odstrani nepriljubljenega vikarja Matija Marzina, ki je baje maščevalen in razuzdan.

Toda obljube niso bile odkritosrečne. Marzina je bil odstavljen od župnije, odpor luteranov pa je trajal naprej. — Tudi nadvojvoda Karol je začel strogo nastopati proti kranjskim protestantom. Mestni sodnik Junauer je dobil 25. oktobra 1577 od njega ukaz, da naj predikanta Knaflja, ki se vtika v župnijske pravice, spodi iz mesta, Kranjci pa naj se drže svojega pravega župnika, kakor nekaj njihovi pradedje, ker niti meščani, niti deželni stanovi nimajo pravice izpreminjati vero v mestih. Meščani so se potegnili za Knaflja. Rekli so da so že 20 let luterani, da jih Knaflj uči že 10 let, jim deli zakramente (krst in obhajilo), pridiguje in opravlja druge obrede. Tudi kranjski deželni stanovi so zanj prosili. Toda

nadvojvoda ni odnehal in 1. 1578. ponovno dal strog ukaz, naj predikanta izženo. — Knaflj je tedaj odšel iz Kranja na Brdo in je v ondodni kapeli opravljal božjo službo. Kranjski luterani pa so zdaj hodili tja poslušati njegove pridige. Imel je baje na Brdu 1800 obhajancev. Nadvojvoda s tem seveda ni bil zadovoljen in je pisal brdskemu baronu Adamu Egkh, naj ustavi romanje meščanov.

Prav tako je prepovedal Kranjcem hoditi iz mesta na Brdo ali poslušati druge predikante. Toda kranjski protestanti so prezirali vladne ukaze in se norčevali iz nadvojvodovih groženj. — Predikant Knaflj je prišel s svojo družino večkrat v Kranj, je tu pokopaval na župnem pokopališču, krščeval in pridigoval v svoji hiši, na kateri je imel v kamen vdolben rek: Hie Bartl Knaflf Pradikant, Mein Stargkh steht in Gottes Handt (Tu Bartel Knaflf predikant, moja moč je v roki božji). — Protestanti so nastopali zelo predrzno. Ob cerkvenih slovesnostih, pri raznih shodih in veselicah so se oglašile luteranske popevke. Na vikarja Marzina so zložili sramotilno pesem, ki se je pričela s sledečo kitico:

V Craini ie sdaj en papesnik tega hudizha vuzhenik se ie s mashnimj brati sueitoval inu naprei vsel vse verne resegnati Mercina ie nega ime pravo hudizhevu seime . . itd.

Vikar Marzina se je tudi sam pritožil pri nadvojvodu, kako mu luterani nagajajo. Ko je na praznik Kristusovega vnebohoda imel po stari navadi procesijo s sv. Rešnjim Telesom, so se mu nekateri na glas smejali in se iz njega norčevali. Pritožilo se je pri nadvojvodu tudi osemde-set katoliških hišnih posetnikov zaradi mnogih krivic, ki jih je njim prizadel mestni svet. Nadvojvoda je nato ukazal zapreti sodnika Ivana Junauerja in še tri druge meščane in postal v Kranj posebno komisijo, da preiskuje o resnici navedene pritožbe. Deželni komisarij, ki so prišli v Kranj zadevo preiskovat, so potegnili z luteranskimi meščani in izrekli, da ni treba nobene preiskave.

Mestni sodnik pa je pet glavnih pritožnikov zapodil iz mesta. — L. 1579. je bila v Ljubljani kuga in so zato zborovali deželni stanovi meseca novembra v Kranju. Sodnik Ivan Junauer je mislil, da zdaj lahko stori kar hoče, in je oblastno dovolil Knaflju, da je prišel stanovat v mesto. Vsled tega je bil Junauer dne 21. januarja 1580 pozvan k vladi v Gra-

dec, kjer so ga zaprli v mestni stolp in odstavili kot sodnika mesta Kranja. Kranjci pa niti to ni oplašilo.

Mesto Janauerja so izvolili za sodnika luterana Ivana Harrerja. Nadvojvoda je tudi tega odstavil in 21. januarja 1581 poslal škofa Tavčarja in vicedoma Bonhoma v Kranj. Ukazal jima je, naj pozoveta na odgovor uporni mestni svet in mu zaradi nepokorščine zagrozita s kaznijo, z izgubo mestnih pravic in izgnanjem nepokornežev. Harrerja naj kaznujeta in mesto njegova postavitva za sodnika drugo sposobno osebo, mestnemu svetu naj ukažeta Knafljevo hišo podreti in raz nje vreči kamen s Knafljevim napisom. Mestni svet tega povelja ni izvršil. Harrer je bil še dalje sodnik in Knaflj ni pridigoval le na Brdu, ampak je hodil tudi okoli po deželi. Šel je včasih v Loko ali v Kokro in sicer čez hribe, ker so mu bili kmetje zagrozili, da ga ubijejo, ako ga dobe na cesti.

(Dalje prihodnjič.)

MALI OGLASI

Nenavadno dober kup

E. 78 St., blizu Union Ave., blizu sv. Lovrenca fare, lepa hiša, 6 sob, za 1 družino, vse na enem nadstropju, polna klet, furnez, velik lot. Bo prazno okoli 1. sept. Okrog \$2000 gotovine, ostalo kot najemnina. Cena samo \$7900. Kličite

J. F. Rogers Realty
6821 Fleet Ave.
vagal E. 69 St.

(171)

V fari Marije Vnebovzete Blizu Holmes Ave., lepa 7 sobna hiša z 4 spalnicami.

Blizu Lake Shore Blvd.

Se lahko takoj vselite, 1-družinska z 6 velikimi sobami, dvojna garaža, plinsko gretje.

Kovac Realty
960 E. 185 St.
KE 1-5030

(173)

Romarji

Naznanjam romarjem, da naj se prijavijo sedaj, kateri nameravajo iti v Frank, Ohio, na 13. sept. Časa je še samo dva tedna. Ne čakajte do zadnjega. Kličite in rezervirajte si sedež na busu. DI 1-4393, Mary Novak.

(170)

Iščejo stanovanje

Trije mirni odrasli iščejo 5 ali 6 sob v St. Clairski okolici. Kličite EX 1-0785. —(171)

MAX'S AUTO BODY SHOP

MAX ZELODEC, lastnik
1109 E. 61 St.
Tel: U Tah 1-3040

Se priporoča za popravila in barvanje vašega avtomobila. Delo točno in dobro.

VAS MUČI REVMAZEM?

Mi imamo nekaj posebnega proti revmatizmu. Vprašajte nas.

MANDEL DRUG
SLOVENSKA LEKARNA
15702 Waterloo Rd.
KE 1-0034

Naročila sprejemamo in izvršujemo po pošti tudi za Cleveland.

Re-Nu Auto Body Co.

Popravimo vaš avto in prebarvamo, da bo kot nov. Popravljamo body in fenderje. Welding.

JOHN J. POZNIK in SIN
Glenville 1-3830
982 East 152nd Street

(172)

Moški dobiijo delo

Freight Handlers

Nickel Plate Freight House sprejema moške v starosti 18 do 50 let za nakladanje in razkladanje blaga. 5 dni v tednu. Nadurna plača po 8 urah in po 40 urah. Obrnite se na

A. P. PHIPPS

Nickel Plate Railroad Co.

E. 9th in Broadway

(170)

TOOL ROOM LATHE OPERATORS MACHINE REPAIRMEN TOOL ROOM HARDENER MACHINE REBUILDERS

Visoka plača od ure z dodatki za življenske stroške in mnogo delovnih koristi. Ta dela so v naši E. 93 in Woodland tovarni in v naši E. 152 St. tovarni. Oglasite se v employment uradu na E. 152 St.

MURRAY OHIO MFG. CO.

1115 E. 152 Street

(172)

FORD MOTOR COMPANY

Clevelandska tovarna

sprejema prošnje
od

Novih Amerikancev

ki govore nekaj angleškega. Ta firma nudi visoke plače, dobre delovne pogoje in varnost za bodočnost. Zdaj preiskujemo sposobne moške za vsa različna dela. Prosimo oglasite se v našem employment uradu osebno na Engle Rd., južno od Brookpark. Če živite izven mesta, pišite na

FORD MOTOR CO.

17601 BROOKPARK RD.

Cleveland, Ohio

(173)

OLIVER

potrebuje

MAŠINISTE

za

ENGINE LATHES

SMALL & LARGE LATHE

LO-SWING LATHE

HOBBING MACHINE

POWER MILLING—

VERTICAL

ARC ELECTRIC WELDERS

LARGE SINGLE SPINDLE DRILL PRESS

Incentiven zaslužek takoj. Dobra plača od ure. Morajo biti pripravljeni delati katerikoli shift. Dodatek za življenske stroške. Plačane počitnice in prazniki. Prispevajoč zavarovalni načrt in pokojnina.

THE OLIVER CORP.

19300 Euclid Ave.

KE 1-0300

(172)

MALI OGLASI

Iščejo sobe

Zakonski par z 6-letno hčerko išče 4 do 5 sob. Kdor ima kaj naj pokliče EX 1-3579.

(171)

BENEŠKI ZASTORI

naprodaj

Proračun zastonj

J. L. Sales

EN 1-0448 EX 1-4568

(jul.30, avg.6,13,20,27)

FOR EXTERIOR SURFACES
Dutch Boy House Paint,
— and, for accents, crisp
Sash & Trim Colors.

WALLS AND WOODWORK
gleam when you cover
them with Dutch Boy
Interior Enamels, Gloss
and Semi-Gloss.

TOYS AND FURNITURE
Give them life and luster
with Dutch Boy
Quick-Drying Enamel.

Your home deserves
Dutch Boy
REG. U.S. PAT. OFF.

—inside and out!

No need to settle for anything but the best — top-favorite, top-quality Dutch Boy. There's a Dutch Boy paint or finish for every purpose... gleaming new beauty and protection for every surface, inside or out. When you think of painting, it will pay you to think of Dutch Boy.

GRDINA HARDWARE

J. PENKO and E. MARCH, Proprietors

6127 St. Clair Avenue

Tel. UT 1-3750

Be prepared for THE UNEXPECTED...

...with an **ELECTRIC FOOD FREEZER**

Skrbi, če boste "imele dovolj" odpadejo če imate ELEKTRIČNI ZMRZOVALNIK HRANE. Namesto, da bi postregle nenapovedane goste z navadno jedjo, jih lahko presenetite z najboljšim... in zakaj jih ne bi, če pa dejansko pri tem varčujete!

Sveže sadje in zelenjava, kot tudi kvalitetno meso lahko kupite kadar je najokusneje, kadar je najcenejše in ga daste zmrzniti, uporabite ga pa mesece kasneje. Prihranki pri prevozu in pri živilih, pri času in delu vam kmalu omogočijo nabavo modernega zmrzovalnika hrane.

Zato nudite vaši družini in gostom jedi primerne za kralja z manj delom in manj skrbi. Uživate celoletno preskrbo z ELEKTRIČNIM ZMRZOVALNIKOM HRANE. Obratni stroški le nekaj penijev na dan.

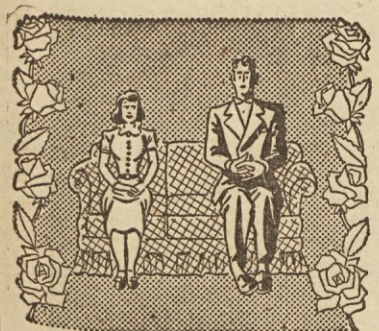
The Illuminating Company
ALWAYS AT YOUR SERVICE IN THE BEST LOCATION IN THE NATION

"TEN O'CLOCK TUNES" ALL HIT TUNES

ALL TOP STARS

Mornings at 10—WICA and WGAR • Monday through Friday

Naročite se na dnevnik "Ameriška Domovina"

If you're shy,
tell her with
Flowers
from

CENTA
slovenska cvetličarna
CVETLICE ZA VSE PRILIKE
STANLEY in JULIE CENTA,
lastnika
1551 Hayden Ave.
Phone: GL 1-6876
Res.: GL 1-1539

BEG IZ RDEČEGA RAJA — Prebivalci Lang Son, kraja v francoski Indokini, se umikajo s francoskimi padalskimi oddelki, ki so kraj osvojili in uničili tamkajšnja komunistična skladišča orožja.

JOHAN BOJER:

IZSELJENCI

ROMAN

Vsi gum-bi na suknji so bili zapeti kakor pri vojaku, rjavi brki so mu moleli na obe strani. Zdelo se je, da mu gredo njegove svetlo-sive oči venomer na smeh. Bil je skupaj z Mortenom na ribo-lovu na Lofotih, a doma je bil z majhnega posestva na drugi strani jezera. Sposodil si je bil denar, da bi postal učitelj, pa ni mogel nikjer dobiti službe, ker je imel na šoli svoje lastno miš-ljenje o tem, kar so tam učili. Živel je doma, od milosti svojih priletnih staršev. Sposojal si je od njih celo za tobak in se za-ničljivo smejal materi, ko je vzdihovala in ga rotila naj se spreobrne, da bo tudi on vendar kdaj dobil mesto. Najbolj se je smejal onim, ki so podpisali zanj v banki — naj le plačujejo obresti in vračajo dolgi! Ah, da, koliko stvari je na svetu, ki spravljajo človeka v smeh.

"Torej prihajaš iz mesta?" je

rekel.

"Da, da," Morten tega ni mo-gel zanikati.

"Ali si bil v prisilni delavnici pri Olu Vatneju?"

Morten ga je bil obiskal par-krat čez zimo. Bog pomagaj. Olu se je godilo še dosti dobro.

"Ali veš, da se je Erik Foss vr-nil iz Amerike? Ludje pravijo, da je pravi Krez."

"To je dobro zanj."

"Govoriti moraš z njim. Na jesen, ko se pelje nazaj, bi rad vzela nekaj ljudi s seboj."

Morten se je moral zasmejati. Kaj tako hudega pa vendar še ni storil, da bi moral iz dežele, je dejal. "V Ameriko da bi šel? Nikdar nikoli."

"Ah, ne zaresi se. Ali ti za-res tako zelo ugaja v tej prekle-ti deželi? Pa veruj in misli, kar sam hočeš, če nisi bogati!"

Jo Berg je samozavestno sto-pal in gledal veselo predse. Kaj vendar ni imenitno, kako ves svet stoji na glavi? Njegovi pr-sti so bili popolnoma rjavi in nohti popolnoma črni. Ni se tru-dil, da bi rezal z nožem zviti to-bak, preden ga je natlačil v pi-po, ampak trgal ga je kar s pr-sti. Tako je bil navajen še z Lofotov.

Dohitelo ju je ropotanje voz in morala sta na kraj pota. Naj-prej se je pripeljal mimo pri-stav z glavarstva v majhni ko-čiji, za njim lesnana na zaprav-ljivcu, in nazadnje cerkovnik na dvokolesnem vozičku. Poleg njega je sedela njegova mlada hči Helena. Sama visoka gospo-da, kateri se je treba odkriti. Ali vendar vsi niso bili enaki. Najvišji je bil pristav, za njim je prišel lerisman in nazadnje cerkovnik. Za njimi pa so prišli navadni ljudje, ki hodijo peš, in k tem je vsekakor spadal Morten Kvidal. Deklica zraven cerkovnika se je ozrla in se mu nasmejala. Tako čudno rdeča je bila v lica. Mladi mož se je priklonil. Učitelj je to videl in razvlekel usta. "Da, da," je de-jal, "njen oče je velik gospod, čeprav je samo ušiv mežnar."

Morten je pobledelel in stopil hitreje. Zadelo ga je bilo. Ves okraj je vedel, kako zelo se je cerkovnik protivil, da bi njego-va hči hodila s fantom s Kvida-la. Morten je moral nositi še to breme poleg drugih.

Ko je stopal sam dalje v hrib, se je večkrat ustavil, da si od-dahne. Res, veliko težkega je. Vendar, ali čutiš duh po listju in po jerebikah? In čim više prideš, tem širši je razgled. Na zahodu je solnce že zašlo, gore v snegu pa še venomer žarijo, kakor da slovesno želijo vsemu svetu lahko noč. In ti, Morten, si vendar spet prišel.

"Prišel je!" je veselo krikni-lo zgoraj od poslopj.

Prvi je drvel finski pes King v divjih skokih po bregu nav-zdol, za njim jata otrok. Si-men, plavolas, krepek, osem-najstleten fant se je poganjal z dolgimi koraki. Za njim pet-najstletni Peter, nizkega vratu in vročkrven, in nazadnje de-klice in mali rdečelasi Knut. Obkolili so ga. Pes se je vzpel ob njem in ga obližnil z jezi-kom po obrazu. Vsi so imeli polna usta pripovedovanja in pozdravljanja.

Vsak posebej je imel kaj po-vedati. Na primer dvanajstlet-na Randi s plavimi lasmi, ki so ji silili v obraz. Res, nove čev-lje je dobila? In Peter je hodil k pouku za birmance. Kaj? Le-tos se jih je toliko pripravljalo? In sedemletni Knut, s široko šo-bo in s prebrisanimi očmi — pa

saj menda ne hodi že v šolo? Najhuje pa je bilo z Meto, kri-čala je bolj kakor drugi; imela je šele pet let. Pomisli, "Da-gros" je dobila telička! Seveda, to ni bilo kar tako. Morten jo je ujel in se sklonil k njej s pre-sto v roki.

"Kaj imaš tule na verižici za uro?" Simen je seveda moral stikati po njem.

"Majhen kompas imam."

To je bilo za vse nekaj nove-ga. Vsi so morali s prsti zra-ven.

Morten prav za prav ni razu-mel, zakaj so ga imeli mlajši bratje in sestre tako radi, kadar je prišel. V srcu si je moral priznati, da je trdo držal vajeti v rokah, kadar je bil doma. Nič mu ni bilo dovolj hitro in do-volj dobro napravljeno, zmeraj je bil kdo kriv. Ko je bil z do-ma, mu je bilo žal, če je pomi-slil na to. Zmeraj znova se je namenil, da bo prihodnjič dru-gače ravnal.

"Čudno, kako rasteš," je de-jal najstarejšemu bratu.

"Kako ne. Ti pa boš kmalu prava mestna srajca."

"In kakšne pesti imaš. Saj boš lahko premlatil kmalu vso faro."

"Samo boj se me." Sunil je brata pod rebra. Takrat pa je planila mladost tudi v Morte-na. Vrgel je torbo z rame in šel nad Simena. S smehom, ka-kor bi ga hotel ugrizniti. "Stran

otroci!" Planila sta drug na dru-gega, se obdelavala krepko s pestmi, venomer bolj divje, do-klar se nista nazadnje zvrnila na tla, držeč drug drugega za vrat. King se je vzpenjal na-nju in ju hotel razločiti. Starej-ši bratje in sestre so kričali od veselja, Meta od strahu.

"Za božjo voljo, kaj ste zno-reli?" se je zaslísal z vrha glas in počasi je prihajala po bregu rdečelasa žena. Bila je njihova mati, Berit Kvidal.

Morten se je spet bližal star-im, sivim revnim poslopjem, katerih ga je bilo tolikokrat sram, ko so bila pa vendarle dom. Nikjer na svetu ni bilo tako kot tukaj. Vegasta kočja je ležala tu kakor mati za nje vse, hlev s svetlozeleno šotasto streho je ždel nad svojo veliko modrostjo in brusni kamen za skednjem je bil imeniten go-spod. Morten je večkrat posta-jal pred njim in ga opazoval. Severno v hribu pa je šumel Kvidalski slap svojo staro pe-sem in spletal hiše, hribe in lju-di v neko posebno melodijo. Res, nikjer ni bilo tako kot tu-kaj. Kljuka na vratih se je oti-pala tako domače v roki, ko je stopil Morten v hišo. Tla so bila pomita in posuta z brinovi-mi vejicami. Ura na steni se nikakor ni mogla več postara-ti. Šla je svojo pot in kazala narobe, kolikor se je le dalo. Pozdravljen, mu je dejala. Ne-kako posebno je dišalo po domu, po lepih in hudih spominih. Po-sebej pa po tem, kako v hiši skrbi in se trudi mati in vsake-mu želi samo srečo.

Sedel je za dolgo, belo umito mizo in gostili so ga kakor tu-čca ki je prišel na obisk. S ki-slo smetano, potreseno s slad-korjem in drobtinami, in s si-rupovimi kolači od trgovca. Kajpada, mati je prišla z naj-boljšim na dan, kar je imela. Na sredi sobe je stala, rdeče-lasa in pegasta po obrazu, suha in upognjena od dela, a oči so se ji bleščale od veselja, da ga spet vidi. Boste videli, koliko mestnih novic bo izvekle iz njega. Torej kralj je bil v me-stu? Ali si ga videl? Ali je bil v uniformi? Za Berit je bil svet poln čudovitih stvari. Kaj se

ve ne dogodi povsod! Vse hu-do, ki ga je okusila, je ni strlo. Kadar je bilo najhuje, se je zjokala, ali takoj nato je obri-sala solze in pogledala nekam drugam. Tam je bilo takoj ne-kaj lepšega, kjer se je lahko pozabila. Pa kaj je mogla za svojo veselo voljo, ki ji jo je bilo tako težko vzeti?

What a Buy! This Year
or Any Year—The New

FRIGIDAIRE

MODEL SS-77

NOW PRICED ONLY
\$199.95
EASY TERMS!

LIBERAL
TRADE-IN

Just Look What You Get!

UP TO \$125.00 ON YOUR OLD REFRIGERATOR!

FRIGIDAIRE ELECTRIC RANGE RO-60

... Regular Price \$389.95 ...

Now Only \$279.95

Big Discounts on Frigidaire Home Freezers

No Down Payment Necessary — Easy Monthly Payments

at

NORWOOD APPLIANCE
& FURNITURE

6202 ST. CLAIR AVE.

Open Evenings

JOHN SUSNIK

EN 1-3634

MERCHANTS ZNAMKE SO DODATNI PRIHRANKI

BAILEY'S JESENSKA RAZPRODAJA
VARČEVALNA

"nazaj v šolo" potrebščine

Jr. High
Broadcloth
BLUZE

2.95

Bele broadcloth bluze s kratkimi rokavi. Stojeci ovratnik. Sprejaj biserna-sti gumbi. Sanforizirane. Samo v beli barvi. 10-16.

Jr. High
Frost Point
KRILA

3.95

Rayon krila, ki so vitka kot svinčniki! Ličen glo-bok žep, ob strani zipper. Rjava in zelena. Mere 10 do 14.

BAILEY'S drugo nadstropje in v vseh podružnicah

Dan River
križaste cotton
BLUZE

1.79

BAILEY'S drugo nadstropje in v vseh podružnicah

Bluze s kratkimi rokavi, zapenjajo se spredaj. Iz-bira lepih novih jesenskih barv. Mere 7 do 14. Rav-no prave za šolo!

Dekliška 7 do 14
CORDUROY
KRILCA

3.95

Čedna, široka krila z veli-kim globokim žepom. Za-daj elastika, ob strani zip-per. Pralna, v zeleni, rde-či in ingverjevi barvi. 7 do 14.

Blue Jean Teams

križasto podložene Jeans

Dečje modre "jeans" z rde-čo flanelno križasto podlo-go in elastiko. Mere 3-8.

Križaste flanelne srjaje

skladne hlačkam. 3-8.

BAILEY'S drugo nadstropje: Tudi v vseh podružnicah

Dekliški nylon
SLIPOVER
SWEATERJI

2.99

Dekliški puloverji z okrog-lim vratnim izrezom, s kratkimi rokavi, ki se ope-rejo v trenutku. Rdeči, ze-lení, modri in vinsko rde-či. Mere 7 do 14.

Nylon vrhnji
SWEATERJI

3.95

Idealno oblačilo za hladne dni, tako mehko in lahko, pa tudi toplo. Rdeče, ze-lení, modri in vinsko rde-či. Mere 7 do 14.

BAILEY'S drugo nadstropje in v vseh podružnicah

Progaste
TEMNEJSE

Cotton
OBLEKGE

3.95

MERE 7 DO 14

BAILEY'S drugo nadstropje in v vseh podružnicah

Iz ljubkega in živahnega cottona, okrašene z belim everglaze ovratnikom in rokavnimi obšitki. V modri in roza barvi.

Corduroy Teams

križasti Boxers, O'alls

Pajaci s slinčkom in naramni-mi, pestro križasti za de-čke in deklice. Mere 3-8.

Svetlo ali temno-rjave Polo majice. Mere 3-6.

BAILEY'S drugo nadstropje: Tudi v vseh podružnicah

Dežni plašč Set

Mere 3 do 6

2.49

Široko ballerina krilo, v pasu elastika. Kapuca je pritrjena. Rdeči, škrlatni. Mere 3 do 6.

V blag spomin

PRVE OBLETNICE SMRTI NASE
NIKDAR POZABLJENE IN
LJUBLJENE MATERE

Theresa Hrovat

ki so v Gospodu zaspali
dne 27. avgusta 1952

V tistem grobu že počivaš
eno leto dni,
Tvoj spomin pa v naših srcih
vedno še živi.

Zalujoči

OTROCI

Cleveland, Ohio, 27. avgusta 1953.

UDOBJE NA GRIČU — Prometniki po vsej Ameriki
zavajajo tegale prometnega stražnika, ki vodi promet na
Capitol Hill v Washingtonu, D. C. z odpetim ovratnikom
pri srjaci in s tropsko čelado na glavi.